

5.4.

**VZDĚLÁVACÍ OBLAST
ČLOVĚK A JEHO SVĚT****VZDĚLÁVACÍ OBOR
ČLOVĚK A JEHO SVĚT**

5.4.3.

**VYUČOVACÍ PŘEDMĚT
PŘÍRODOVĚDA****CHARAKTERISTIKA VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU *PŘÍRODOVĚDA*:**

Vyučovací předmět Přírodověda vychází ze vzdělávacího oboru Člověk a jeho svět a navazuje na vyučovací předmět Prvouka.

Svým pojetím je zaměřen na to, aby žáci získali takové vědomosti a znalosti, které jim umožní aktivně poznávat přírodu, člověka a prostředí, ve kterém člověk žije a pracuje. Obsah předmětu směřuje k tomu, aby si žáci utvářeli kladný vztah k přírodě, ke svému zdraví a zdravému způsobu života a k aktivní ochraně životního prostředí. Propojováním vlastních zkušeností s osvojovanými poznatky a dovednostmi získají žáci základní vědomosti o planetě Zemi a o člověku.

OBSAHOVÉ, ČASOVÉ A ORGANIZAČNÍ VYMEZENÍ PŘEDMĚTU *PŘÍRODOVĚDA*:

Vzdělávací obsah předmětu je členěn do tří tematických okruhů: *Rozmanitost přírody*, *Člověk a jeho zdraví* a *Lidé kolem nás*.

V tematickém okruhu *Rozmanitost přírody* žáci poznávají Zemi, jako planetu Sluneční soustavy, kde vznikl a rozvíjí se život. Poznávají rozmanitost i proměnlivost živé i neživé přírody a její vzájemnou propojenost. Jsou vedeni k tomu, aby si uvědomili, že Země a život na ní tvoří jeden nedílný celek, ve kterém jsou všechny hlavní děje ve vzájemném souladu a rovnováze, kterou může člověk snadno narušit a velmi obtížně obnovovat.

V tematickém okruhu *Člověk a jeho zdraví* žáci poznávají, jak se člověk vyvíjí a mění od narození do dospělosti, co je pro člověka vhodné a nevhodné z hlediska denního režimu, hygieny, výživy a mezilidských vztahů. Získávají základní poučení o zdraví, nemocech, prevenci i první pomoci a o bezpečném chování v různých životních situacích, včetně mimořádných situacích. Žáci si postupně uvědomují, že zdraví je nejcennější hodnota v životě člověka a jakou odpovědnost má každý člověk za své zdraví.

Částečně prolíná do předmětu Přírodověda i tematický okruh *Lidé kolem nás*. V návaznosti na celek Člověk a jeho zdraví si žáci osvojují a upevňují základy vhodného chování a jednání mezi lidmi, uvědomují si význam tolerance, pomoci a snášenlivosti a rovného postavení mužů a žen. Seznamují se se základními právy a povinnostmi. Tento tematický celek zároveň zasahuje i do předmětu Vlastivěda.

Předmět se vyučuje ve 4.ročníku a v 5.ročníku dle učebního plánu. Výuka probíhá většinou v kmenových učebnách. Součástí výuky jsou tematické vycházky, návštěva CHKO, ZOO, Botanické zahrady, muzeí, Planetária, různé besedy. Některé hodiny probíhají v multimediální učebně či v učebně PC. Žáci jsou vedeni k samostatnému vyhledávání informací z různých dostupných zdrojů / tisk, televize, literatura/.

VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU *PŘÍRODOVĚDA*:

❖ KOMPETENCE K UČENÍ

- učíme žáky vyhledávat informace z dostupných zdrojů /literatura, atlasy, encyklopedie, sdělovací prostředky/
- podporujeme samostatnou tvořivou práci
- vedeme žáky k zodpovědnosti za své vzdělání
- podporujeme zájem o přírodu
- vedeme žáky ke správnému vztahu a chování k přírodě, k životnímu prostředí, k ochraně celé naší planety
- žák prezentuje své názory, umí je obhájit, diskutuje s ostatními o daném problému

❖ KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMU

- podporujeme samostatné, tvořivé myšlení
- učíme žáky nevyhýbat se žádnému problému
- učíme žáky pracovat ve skupinách
- společně se žáky diskutujeme nad celosvětovými problémy, které se zabývají ohrožením naší planety a hledáme řešení
- žák kriticky myslí, svůj návrh na řešení daného problému je schopen zhodnotit a obhájit

❖ KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

- vedeme žáky k otevřené komunikaci
- učíme žáky naslouchat druhým, vhodně reagovat na jejich názory, zapojovat se do diskuse
- podporujeme různé formy komunikace na mezinárodní úrovni
- žák využívá informační a komunikační prostředky pro komunikaci s okolním světem a získané komunikativní dovednosti umí použít ke spolupráci s ostatními lidmi

❖ KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

- vedeme žáky ke společné spolupráci
- učíme žáky kriticky hodnotit práci svoji i práci celého týmu
- učíme žáky navzájem si pomáhat, vyměňovat si zkušenosti s ostatními spolužáky, respektovat je
- žák chápe nutnost spolupráce s druhými, umí ocenit jejich zkušenosti a podílí se na utváření dobré atmosféry v kolektivu

❖ KOMPETENCE OBČANSKÉ

- vedeme žáky k aktivní ochraně jejich zdraví a k ochraně životního prostředí
- vedeme žáky k vhodnému a aktivnímu využívání volného času
- učíme žáky ohleduplnosti
- řešíme společně různé krizové situace
- netolerujeme sociálně patologické jevy chování /drogy, šikana, kriminalita/
- žák chápe fakt, že je svobodný občan, mající svá práva, ale i povinnosti
- žák si je vědom své zodpovědnosti za své zdraví, za svůj život i za své životní prostředí

❖ KOMPETENCE PRACOVNÍ

- vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci
- vedeme žáky k dodržování stanovených pravidel, k plnění svých povinností
- učíme žáky vážit si své práce i práce druhých
- učíme žáky chránit při práci své zdraví, zdraví druhých a životní prostředí
- žák využívá získané znalosti a zkušenosti ve prospěch svého dalšího zdravého rozvoje

Vzdělávací oblast	Vyučovací předmět	ročník	zodpovídá
Člověk a jeho svět	Přírodověda	4.	Kyselková

Dílčí výstupy žáka ZŠ Na Stínadlech, Teplice	Učivo	Průřezová témata	Mezipředmětové vztahy	poznámky
<p>4.4.objevuje propojenost živé a neživé přírody</p> <p>-uvede znaky života</p> <p>-nachází souvislost mezi činností člověka a konečným vzhledem přírody</p> <p>4.8.zhodnotí činnosti člověka v přírodě,ví, které činnosti mohou přírodu a zdraví člověka poškozovat</p> <p>4.7.porovná na základě pozorování zákl. projevy života konkrétních živých organismů</p> <p>4.7.třídí organismy do skupin, využívá k tomu různé klíče,atlasy,encyklopedie</p> <p>-pozná zástupce jednotlivých složek živé přírody</p> <p>-založí sbírku přírodnin,herbář</p> <p>-vysvětlí pojem „potravní řetězec“,uvede příklady</p> <p>-pozoruje určité místo ve svém okolí-po rovná změny od podzimu do léta</p>	<p>Rozmanitost přírody</p> <p>-příroda- rozdělení/živá x neživá/ -rovnováha v přírodě</p> <p>-ochrana přírody – Ekologie</p> <p>-živá příroda – rostliny - houby - živočichové</p> <p>-rostliny-stavba,výživa,třídění,poznáv. -houby-rozdíl mezi houbou a rostl. druhy, poznávačka</p> <p>-živočichové-stavba těla /bezobratlí x obratlovci/,poznávání</p> <p>-potravní řetězec</p> <p>-příprava přírody na zimu</p> <p>-přezimování rostlin a živočichů</p>		<p>Vv,Pc – koláže „Ochrana přírody“</p> <p>Čj-Sloh „Popis zvířete“ Vv-domalovaná koláž /zvíře a domalba/</p>	

Dílčí výstupy žáka ZŠ Na Stínadlech, Teplice	Učivo	Průřezová témata	Mezipředmětové vztahy	poznámky
<p>4.4.zkoumá propojenost živé a neživé přírody, na konkrétních příkladech uvede vzájemné vztahy živých org.a neživé př. -objasní pojem vzduch,koloběh vody v přírodě,vznik půdy, -vysvětlí,co je Slunce a jeho význam pro život -vysvětlí význam složek neživé přírody pro život na Zemi</p> <p>4.9.pozoruje projevy přírody-vyhodnotí změny pozorovaného místa ve svém okolí, založí jednoduchý pokus,který vyhodnotí</p> <p>4.6.zkoumá základní společenstva, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy -vysvětlí význam jednotlivých společenstev -založí sbírku přírodnin,herbář -provede pozorování v přírodě,jeho záznam a vyhodnocení</p> <p>4.8.vysvětlí, které činnosti člověka mohou poškodit přírodu,objasní pojem CHKO</p> <p>4.10 stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí; v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit</p>	<p>-neživá příroda -vzduch/životní prostředí/ -voda -horniny a nerosty -Slunce-zdroj světla a tepla</p> <p>-jaro-projevy živé a neživé přírody</p> <p>-přírodní společenstva -les-význam,druhy lesů, co zde roste a žije -louka-význam-byliny a živočichové -zahrad-význam, rostliny a živoč. -život u vody -pole-význam,byliny a živočichové</p> <p>-ochrana přírody</p>	<p>P 27 E – ochrana ŽP životní styl</p>	<p>Čj-Lv- četba,vyprávění „Slunce“</p> <p>Vv-Na louce Na zahradě U rybníka..... -domal.koláže ČJ-vypravování</p> <p>Projekt ŠVP: Cvičení v přírodě</p>	

Vzdělávací oblast	Vyučovací předmět	ročník	zodpovídá
Člověk a jeho svět	Přírodověda	5.	Kyselková

Dílčí výstupy žáka ZŠ Na Stínadlech, Teplice	Učivo	Průřezová témata	Mezipředmětové vztahy	poznámky
<p>4.9.vysvětlí pojem gravitační síla-změří pomocí siloměru</p> <p>4.5.vysvětlí význam Slunce pro život na Zemi,popíše postavení Země ve Vesmíru, znázorní pomocí globusu pohyby Země</p> <p>4.5.vysvětlí souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období, znázorní pomocí globusu pohyby Země, charakterizuje Měsíc a jeho fáze</p> <p>4.5.objasní rozdíl mezi počasím a podnebím, umí pojmenovat názvy světadílů, zná názvy důležitých rovnoběžek a díky nim ukáže na mapě a globusu jednotlivé podnebné pásy, vyjmenuje typy krajín jednotlivých podnebných pásů a zařadí k nim typické rostliny a živočichy</p> <p>4.7.vyhledá v encyklopediích informace o migraci zvířat, zdůvodní příčiny migrace, vyhledává v atlasech,encyklopediích zástupce živočichů a rostlin k jednotlivým podnebným oblastech</p>	<p>Rozmanitost přírody <i>Země a Vesmír</i></p> <ul style="list-style-type: none"> -gravitační síla, práce se siloměrem -Slunce, sluneční soustava -Země a ostatní planety -práce s globusem <p>-střídání dne a noci -střídání ročních období -práce s globusem -Měsíc-přirozená oběžnice Země</p> <p><i>Rozmanitost podmínek života na Zemi</i></p> <ul style="list-style-type: none"> -počasí, podnebí -práce s globusem, mapou, slepými mapami -podnebné oblasti Země, co zde roste a žije -život v oceánech -práce s atlasy rostlin a zvířat -přízpůsobivost organismů <p>-určování zástupců rostlin a živočichů podnebných oblastí Země /zopakuje si třídění organismů /</p>		<p>Pc-model sluneční soustavy</p> <p>Vv- Vesmír-kresba Čj-líčení Čj-Sloh-článek pro časopis</p> <p>Vv+Pc-skupinová práce „Vesmír“</p> <p>VI-podnebné pásy v Evropě M-čísla+zvířata Čj-mluv.projev, vyprávění</p> <p>Vv-domal.koláž Život na poušti, v deštném lese..... Projektová sk.práce „Podnebné pásy“</p>	Planetárium Teplice

Dílčí výstupy žáka ZŠ Na Stínadlech, Teplice	Učivo	Průřezová témata	Mezipředmětové vztahy	poznámky
<p>4.8.zhodnotí dopad některých konkrétních činností člověka na přírodu -objasní pojem „globální oteplování“ - rozlišuje, které činnosti člověka mohou přírodu poškozovat a naopak</p> <p>5.6.využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a k podpoře vlastního zdravého způsobu života, -jednotlivé soustavy stručně popíše -sestaví jídelníček dle zákl.zásad zdravé výživy</p> <p>5.8.sestaví režim dne dle zásad zdravého způsobu života, účelně plánuje svůj čas na učení, práci, zábavu a odpočinek</p> <p>5.11.uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou</p> <p>5.7.popíše vznik a vývoj jedince rozlišuje jednotlivé etapy lidského života</p> <p>5.13. a 2.4. uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpeč. Způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku</p> <p>5.12.ošetří drobná poranění, zajistí lékařskou pomoc</p>	<p>-ochrana Země</p> <p>-globální problémy přírodního prostředí</p> <p>Člověk a jeho zdraví</p> <p>-charakteristické znaky člověka</p> <p>-stavba lidského těla</p> <p>-funkce některých orgánů a orgánových soustav</p> <p>-správná výživa</p> <p>-péče o zdraví</p> <p>-intimní a duševní hygiena</p> <p>-prevence zdraví /lékařské prohlídky očkování, zdravý způsob života.../</p> <p>-pohl.rozdíly mezi mužem a ženou</p> <p>-vývoj jedince</p> <p>-základy sexuální výchovy</p> <p>-partnerství</p> <p>-rodičovství, rodina</p> <p>-první pomoc</p>	<p>P 26 E –lidské aktivity a problémy ŽP</p> <p>P 27 E – příroda a její ochrana</p> <p>P 20 MU – lidské vztahy tolerance</p>	<p>M-svět v číslech</p> <p>Vv-návrh plakátu „Ochrana Země“</p> <p>Pc-výr.z plast.lahví</p> <p>Vv-koláže, plakáty skupin.práce „Zdravý jídelníček“</p> <p>„Čj-sloh „Jak trávím volný čas“ Režim dne“</p> <p>Čj-vyprávění „Rodina“</p> <p>Pc-Rodokmen</p>	

Dílčí výstupy žáka ZŠ Na Stínadlech, Teplice	Učivo	Průřezová témata	Mezipředmětové vztahy	poznámky
<p>5.9. uplatňuje účelné způsoby chování v situacích, ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události</p> <p>5.10. předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek</p> <p>- vysvětlí pojmy HIV/AIDS</p> <p>- objasní proč a jak se musí chránit před stykem s cizí krví/nalezené inj. stříkačky, úrazy.../</p> <p>2.4. vyjádří na základě vlastních zkušeností vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a děvčaty, v rodině, ve městě</p> <p>2.5. rozlišuje základní rozdíly mezi jednotlivci, obhájí při konkrétních činnostech své názory, popř. připustí svůj omyl, dohodne se na společném postupu a řešení se spolužáky</p> <p>2.6. rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která už nelze tolerovat a která porušují zákl. lidská práva nebo demokratické principy</p> <p>2.7. orientuje se v zákl. formách vlastnictví</p>	<p>- návykové látky</p> <p>- bezpečné chování v rizikovém prostředí</p> <p>- HIV/AIDS</p> <p>Lidé kolem nás</p> <p>- vztahy mezi lidmi</p> <p>- soužití ve škole, rodině, ve městě</p> <p>- naše práva a povinnosti</p>		<p>Tv-cvič. v přírodě praktický nácvik I. pomoci</p> <p>P 7 O – mezilidské vztahy P 8 O – komunikace P 12 D – demokratické vztahy ve škole</p> <p>Vv a Pc- výtvarné ztvárnění práv a povinností dětí</p>	<p>Besedy s pracovníky Kriz. center, se zdravotníky</p>